

ELŐFIZETÉSI ÁR:
 Egész évre 6 frt.
 Félévre 3 „
 Negyedévre 1 frt 50 kr.
 Bérmentetlen levelek csak ismert kezektől fogadtnak el.
 Kéziratok nem adatkak vissza.
 Egyes szám ára 20 kr.
 A nyilvántartásban minden garmond sor díjja 20 kr.

Z E M P L É N.

Társadalmi és szépirodalmi hetilap.

(Megjelenik minden vasárnapon.)

HIRDETÉSI DÍJ:
 Minden egyes sor után 100 szóig 2 kr.
 Azonfelül 1 kr.
 Kiemelt, díszbetűs s körzettel ellátott hirdetésekért termékek szerint, minden centiméter után 3 kr. számíttatik.
 Állandó hirdetéseknek kedvezmény nyújtatik.
 Hirdetések a „Zemplén” nyomdájába küldendők.

Hol tanulnak ki a szegény ifjak?

II.

A látszat gyakran megcsalja az embereket. A hamaros és felületes ítélet nem találja el a szeg fejét. Mindennek megvan a maga utja-módja, oka-foka. . . . Kicsi dolgokból kerekednek ki a nagyok. . . . Bizony ezek a gondolatok tolnak előre elmében, mikor a feltett kérdésre felelni akarok. A három, ugynevezett sátoros ünnep nem csak azért várvavárt a sárospataki diákság előtt, mert szünidő következik, hanem sokkal inkább a legaczió miatt.

A legaczió vagy ünnepi követség egyik legfőbb módja annak, hogy a szegény jó fiuk megfuthassák a tanulói hosszas pályát.

Az ünnepi követek praedicálni bocsátatnak ki a főiskola előjárósága által a protestáns egyházakba. A praedicatiókra nagy gondot készíti elő a főiskola papja az ifjakat, Senkit nem bocsát ünnep választásra, ha a szószékben szépen, értelmesen előadni nem tud.

Átlag kimegy minden ünnepre 240 legátus; e számhoz az akadémia rendszeren 160—180-at ad, a többi a felgymnasiumból s néha az állami tanítóképezdekből kerül ki.

A legatíók közt legnagyobbak a 80—100 frtosak, legkisebbek a 7—8 frtosak. Ha mármost átlag minden legacziót 20 frtosnak veszünk, minthogy ennyinek bátran vehetjük is, kiderül, hogy egy-egy ünnep után beszédnek a legátusok 4820 frtot.

A legatusok legtöbbjével sublegatus („inas ur”) is megy. Ezek számát minden ünnepnél 200-ra lehet tenni, kik a négy alsó gymnasium növendékeiből telnek ki. A legnagyobb sublegatio 18—20 frt, a legkisebb 2—3 frt. Egyremásra tehát tehetjük 6 frtra és így 1200 frt az, a mit a gyerekek a legatusok mellett összeszednek; amavval együtt már 6 ezer frtot halad az összes ünnepi jövedelem. Véve pedig ezt az ünnepek száma szerint háromszor: 18 ezer frtot mutat az, a mit a pataki főiskolába behordanak évenként ifjaink a legacziókból.

Ez is egyik utja-módja annak, hogy a szegény ifju kitanulhasson.

A felmutatott anyagi haszon mellett nem törpül el, nem áll hátrább a szellemi sem. Merem mondani, hogy a ref. vallásu egyének legtöbbje önállóságot, saját lábán járn tudást s különösen előadási bátorságot és ügyességet itt, az ünnepi követségek közben nyer.

Látni kell azt csak, hogyan készül a nagy diák, fenhargon declamálva az egyházi beszédre és hogyan az „inas ur” a köszöntő versre! Látni kell csak azt a ragyogó boldog arcot, a melyik a katedrából egy jól elmondott praedicatio után lejön! Látni kell csak azt a fiucska, a ki lekuporodva számolja és göngyölgeti össze krajczárjait, a melyeket ő maga keresett s szegény szüleinek otthon felmutathat! Mondom mindezt csak egyszer kell látni és mindenki meg fog győződni arról, hogy a legaczió egy szép és jó módja a szegény tanulók segélyezésének.

Legacziót először a legidősb és legjobb

tanulók választanak; tehát mindenik rajta van, hogy minél jobb calculust kapjon. Előbb eligálnak a IV-ed éves theologusok, azután a IV-ed éves jogászok és így tovább lefelé egész a VII-ik gymnasiumig. Az „inas urak” úgy kerülnek, hogy majd minden diáknak van viz-hordó és szoba-seprő fiuja, ennek a fizetése „szabad lakás,” az ágy alatt levő „dikó”-ban vagy pusztán szalmazsákon és három legaczió. Mennél felsőbb osztálybeli a diák, annál jobb inasa van; ezeket az inas urakat „dárdások”-nak is szokás nevezni. Sok derék, tisztelt ember válik azért ezekből s ezeknek a megélhetése is oka-foka az ünnepi követségnek.

A legaczióval rokon jövedelmi forrása szegény ifjaknak a supplicatio.

Mikor eljön a forró nyár, test és elme elbágyjad, be kell szünni a tanításoknak is. A kinek szülei vannak s jó módban élnek, eljönnek vagy pénzt küldenek s haza viszik, várják szeretetteiket; de a kinek senkije sincs, vagy ha van is valakije, az földhöz ragadt szegény; mit tegyen a hosszú, kéthónapos vacatióban? Neki indul szupplicálni.

A széniori hivatal kezébe ad egy könyvecskét, (libellust) mely már az alispán és szuperintendens által is alá van írva. Ebben meg van mondva, hogy melyik vidékre szól. Például: „Balatoni járás,” s az ifju egy pár hatossal zsebében „per pedes apostolorum” neki indul az országnak.

Faluról-falura menve, minden prot. egyház lelkészéhez benéz, sőt néha az adakozósaikról ismeretes privát egyéneket is felkeresi könyvecskéjével. Jegyez a könyvbe ki-ki a mennyit akar, mostanában már egy-két hatos a rendes összeg, mi a könyvben szerepel. Persze a diák ott a hol 10 kr. van bejegyezve, legalább 20 krt kap; mert a „tiszteltes” tudja magáról, hogy ez a szegény ifju nem ronthatja egész nyáron magát és ruháját azért az 1/3-öd rész jutalékért, melyet a begyűlt összegből a főiskola vándorlásaiért neki ki fog adni.

Patakról 40—60 szupplikáns indul nyáranként. Mindenik hoz 20—40 frtot, átlag hoznak a főiskolának vagy ezer frtot s magoknak is beszédnek annyit.

Őszi szupplikálás is van szüretkor, de csak a mi superintendentiánkban s csak terményeket gyűjtenek.

Megbarnulva, de ragyogó szemekkel jönnek vissza szeptemberben a szétment apostolok, hozva a gyűjtögetett összegeket, ezer üdvözetet s egy nagy csomó élettapasztalatot.

Ezer és ezer helyen fordul meg a két hónap alatt egy ilyen kéregető ifju. Szállása mindig annál a papnál van, a hol az este éri. Vasárnapokon pihen és rendszerint praedikál ott, a hol van. Lát, hall mindenütt különböző szokásokat, vidékeket, embereket és társadalmi intézményeket. Magát és ezeket összehasonlítja, bírálja, míg erős öntudatra, öneltározatra ébred. Kicsiből nagyra megy.

Ki ne adna szívesen a szegény szupplikáló ifjunak? Ki ne segitené azzal a pár krajczárral azt a nagy és nemes célt, mely a protestáns főiskolák ez intézményében rejlik? Ki ne járulna a maga filléreivel egyrészt a tudományok oltárára, másrészt a hazáját

nyomról-nyomra ismerni és szeretni vágyó ifju javára?!

Mi adunk. Mi ismerjük is, szeretjük is szent hazánkat.

Ne nézzük le, ne ítéljük el a szegény protestánsok e nemü intézményeit. A látszat meg ne csaljon bennünket.

V. Krüszely Bálint.

A közelgő városi tisztújításhoz.

Nemcsak komoly, hanem egyszersmind magas tényleg egy 10,000 lélekből álló község lakosságának az, a mellyel a község polgársága városa jövőjét, jobblétét, évek sorára néhány kiválasztott községi polgár kezébe teszi le.

A tisztújításnak egy a közjóra szentelt munkás ünnepnek kell lenni. Ily szép alkalom elé közelg városunk lakossága, csakhogy a tisztújítási előmozgalom hangjai, melyek mintegy a nyitányt szolgáltatnak, oly zavarosan hangzanak, hogy csaknem attól kell félni, miszerint a munka, a korteskedés és törődés meg lesz, de az ünnep elromlik.

Azon pár felszólalás, mely a „Zemplén” hasábjain a tisztújítás iránt történt, a választási mozgalom oly veszélyes irányu haladását árulja el, a melyen a továbbmenés csakis a közérdek legsajnosabb kárával végződhetik. Ugy látszik, hogy az érdekelt közönség egy részénél a czél és a teendők higgadt és emelkedett felfogása s bírálása helyét a minden valódi tartalmat nélkülöző üres jelszavak vagy a komoly megfontolást nem türo vak szenvedély foglalják el, mi által a kifizűtt feladat sikeres megoldása teljesen lehetlenné válik.

E sorok írója nem fogja részletezni azon ferdésegeket, melyek a választási korteskedésnél már eddig észlelhetőkké lettek, hanem csak egész általánosságban azon óhajlásának kíván kifejezést adni: vajha minden párt és minden választó polgár, midőn a szavazás urnájához lép, elhatározásában egyedül csak a józan s higgadt megfontolás és nem az üres jelszavak vagy a vak szenvedély által vezettesse magát.

Igy, de csakis így válhatik a tisztújítás e város ünnepévé, nem pedig, ha pártok és egyesek kölcsönösen azon vannak, hogy a legszebb polgári jog gyakorlásától már előre minden komoly gondolkozásu polgárt elkedvetlenítsenek.

E.

Próbaszántás hármaskéssel.

Jó ideje már, hogy honunk gazdaközönsége kiválóbb figyelemre méltatja a hármaskéket s hogy mindennek daczára általános használatba vételök mindeddig elmaradt, annak oka a czélszerűség iránti hiányos tájékozás.

Igaz ugyan, hogy a gazdákat sok esetben elfogultságuk s egy megszokott rendszerhez való szigoru ragaszkodás szokta vissza tartani az okos érű haladástól, miután azonban nemcsak a haladás, hanem egyszersmind a szédelgések korszakát is éljük: nagyon indokolt az óvatosság és mert a gazdák egyéni szabadsága kizárhat minden erőszakot, ezidő szerint talán ez az egyetlen tér, hol nem annyira a néha nagyon is tulcsapongó szellemi fensőbbiség hatalma, mint inkább a gyakorlati műveletek életre valósága és hasznos-sága határozza meg a rendszer és működési irányt: e szerint ne fogadjunk el vakon semmit, hanem mellözve a hangzatos dicséreteket: bocsássunk át mindent a gyakorlati élet retortáján.

Ez indított tehát engemet is arra, hogy több abauj és zemplénmegyei szomszéd gazdátársaim jelenlétében a hármaskéssel próbaszántásokat tegyek a József pusztai bérzadáságon.

Ebbeli szándékom kivitelénél a fő érdem Polcz Náudor ur kassai kereskedő, ki szíves

volt kísérletével végett két cégnek készítményeit rendelkezésem alá bocsájtani.

Mellőzve az ekék szerkezete és kezelésére vonatkozó bővebb leírásokat, áttérek a dolog lényegére s a megejtett próba szántások után ítélve, bátran kimondom is, hogy a jó szerkezetű hármaskékek a földművelésnél leendő alkalmazása az annyira költséges vált cseléd tartás és igás erőre gyakorolt előnyös módosítások következtében újabb korszakot fog alkotni s egy hatalmas támoszlop lesz ez ama rendszerhez, melyet az óriási világválság ellenében, létfenntartásunk tekintetéből védekesz gyanánt már is igyekszünk fölláttatni.

A kísérlet alá vett ekék egyike a Koczó-féle kétkerekű hármaské, mely erős szerkezete mellett hasonló vonerőt követel a Vidacs- és Clayton-féle ekékhez; — porhanyó földben könnyen jár ugyan vele négy ökör vagy ugyannyi erős ló, hanem azért kötöttebb talaju földeknek első szántásánál hat marhát kell elébe fogni, ily erővel azonban az annyira feltételes ugar vagy tarló szántásnál szoba sem jöhet a tartós szárazság, vagy marhák betaposása által felmerülhető akadály, mert ez az eke felhasználja még a sziklát is. — Miután pedig tudjuk azt, hogy nemcsak a kötöttebb talaju alföld nagyobb részén, de megyénk némely vidékén is sokszor kell alkalmazni egyes ekébe is négyes igát s a művelés még akkor is féltékeny lesz, e szerint a hármaské alkalmazása mellett még rendkívüli esetben is megnyertünk hat igavonó marhát és három ostarost, rendes körülmények között pedig jó erős négy ökör, vagy ugyanannyi ló is elhordja, kivált ha fölváltva használjuk azokat.

Ezen nézetem nemcsak a Koczó-féle ekére vonatkozik, hanem bele értem a Vidacs- és Clayton-féle általam régebben ismert ekéket is, melyekre azonban bírálatot mondani nem tartom feladatommak, a mennyiben próba szántásnál nem volt alkalmam őket összehasonlítani.

A másik eke volt az igen egyszerű szerkezetű s 12—15 éves gyermek által is könnyen vezethető Jeffersey-féle szabadalmazott angol könnyű hármaské, mely keverésnél vagy vetőszántásnál egy olyan hatalmas gazdasági szerszám, hogy annak egy gazdánál sem lenne szabad hiányozni. — Vonerejét illetőleg oly könnyű járása, hogy négy riska ökörrel, vagy három közönséges lóval még az októberi rövid napokon is 3 hold beművelhető vele. — Uradalmunkban pedig, hol erősebb alkotású igás marhával rendelkeznek, két szalás ökör is dolgozhatik benne, kivált ha váltott erőt alkalmazunk mellette.

Vegyük fel már most, hogy van igen sok birtokos, ki 8 igás lovat tart s ugarolásnál járhatja két ekében, keverés és vetőszántásnál pedig még ha kettős fogatot használna is, legfeljebb négy ekében, — mennyivel okosabban tenné tehát, ha loállományát leszállítaná hat darabra s ugarolásnál használhatná az erősebb szerkezetű hármaskéket s keverés és vetőszántásnál pedig a könnyebb szerkezetű kettőt, nyerne aztán egy kisebb igás erő mellett az ugarolásnál egy, a keverésnél pedig két barázdát s határozottan a legjobb

szántást, mert ezen ekék alkalmazásánál vak barázdát még a legügyetlenebb béres vezetése mellett is hiában keres.

Nem követelhetem senkitől, hogy föltétlenül higgyen nekem, sőt inkább arra kérem gazdátársaimat, hogy tegyenek minél több kísérletet saját érdekükben, mire nézve alkalmat nyujt Polcz Nándor ur szives készsége, ki azt hiszem, örömeit nyujt segédkezett a gazdák üdvös törekvéseiben.

Hogy azonban tölem se menjenek el tanács nélkül, a hármaskékről ide ígatom öreg béreseim nyilatkozatát, kik habár természetüknél fogva minden újításnak és gazdasági gépnek ellenségei, a hármaské szántása felett mégis ilyen nyilatkozatra fakadtak: „már hiszen sok haszontalan masináért kihányják az urak a pénzt, de már ez ellen csak a hunczut ember mondhat valamit, mert ez ugyan nem csalja meg a földet.”

Gazdátársaim érdekében tett szerény közleményem bezárása előtt Polcz Nándor urhoz lenne még egy kérésem és pedig: ha, a mint hiszem, érdeklődni fog a közönség a hámos ekék beszerzése iránt, nem állhatna-e Polcz ur egy szövegetek elére, hogy a különben is nagyon sujtott gazdaközönség, kivált nagyobb, illetve tömeges megrendelés esetén a részletfizetés előnyeiben részesülne.

Bodnár Péter.

Különfélék.

Szabad a vásár. A sátorlaja ujhelyi bíróválasztás ügye, most már határozottan demagóg irányt vett. Az izraeliták közelébb tartott értekezletén nyilvánult felfogás azt mutatja, hogy az intelligencia rájok — tisztelet a kivételeknek — nem számíthat. Ezt jó tudni, Egyébíránt annyit mondhatunk, hogy a város jövőjével oly dicstelent játékot űző intrika szálai intelligens emberek kezeiben vannak. Ezt is jó tudni. Végre azt is jó lesz megtudni: hogy önértékes ember ily kollegium élére, még ha az által egy világ dicsősége sugárzanék is reá, nem hogy nem vágyik, de annak gondolatát is büszkén utasítja el magától. Így állván a dolog, senkit sem fog meglepni a hír, melynek kijelentésére fel vagyunk hatalmazva, hogy Láczy Elek a jelöltségtől most már határozottan visszalépett. Ugy vagyunk értesülve, miszerint az értelmiség a városi képviselőből is kilép s teljesen magára hagyja a hajót, melynek népsége az által hiszi azt ohajtott kikötőbe vezetni, ha a kormányrudat, delejtűt, mint az üdvös irány felé haladás legfőbb és egyedüli tényezőit tengerbe dobja. Most már nincs akadály, tessék mulatni, dözsölni! A laczi-konyha koncait bátran fel lehet egymásközt osztani. . . Szabad a vásár!

A 40-ik honvédszázalaj főtisztjei minden hó elején társas összejövetelt rendeznek a tüzoltóhoz címzett sör- és borcsarnok helyiségeiben, melyben a polgári elem is mindig szép számmal van képviselve. Célja e vacsoráknak egyrésztől a testületi szellem ébrentartása, másrésztől pedig oly eszmecsere, melyeknek mozgató ereje inkább a kedély, mintsem a merev doktrinizmus. E tiszt

összejöveteleket jó emlékünkből élő, lovag Henneberg Károly ezredes, most már tábornok, honosította meg. Távoztával hosszú időre megszűntek, azonban Kovács Leo honvéd őrnagy ismét fölleveníté, míaltal kinosan vánszorgó társas eleveitnek habár csak koronként, de mégis jótékony lendületet adott. A legközelebbi tiszt estély f. h. 2-án tartatott meg, melyet az ezredes is szerencsétlenül megjelenésével s harmonikus lefolyásának minden tekintetben főtényezőjévé vált.

A katolikus templom alatti kis boltok zugspekulánsai, nem tekintve azt, hogy az utca oly közös tulajdon képez, melyet közlekedési célra mindenki egyaránt felhasználhat, de egyébre semmi esetben sem, koronként neki állnak s 8—10 méter szélesség és hosszúságban az utat gyékényekkel beterítve, boltjaikból az életneműt rápátolatják, míaltal e különben is szűk közlekedési vonal nemcsak elbarrikádoztatik, de a lapátolás által oly óriási port és polyva-fergeteget csapnak, hogy még a tizedik szomszédban is tüszkölnek tőle az emberek. Felhívjuk a kapitányi hivatalt, hogyha egyébre nem, már csak a tisztaság érdekében is tiltsa el jövőre e kereskedőket az eféle falusias s annyiak érdekét sértő szabadonczkodástól. De nemcsak ez léletszatócok, hanem egy pár kovácsműhely tulajdonosa is a fentebbi bünbe esik az által, hogy kocsit, lovat, kerekeket a műhely előtti járdán vasal s a járőkelőket kerülésekre kényszeríti. Holmi kevésbé népes utcán még megjárhatná az ilyen praxis, de nem a patakin, melyen naponta pár száz ember jön és megy a vasuti állomásra.

A „zempleni egyetemi ifjusági egyesület” f. hó 6-án tartott 3-ik alakuló közgyűlésén a tisztviselői kar következőleg alakult: elnök: Kossuth Lajos, alelnök: Rátz István, főjegyző és ellenőr: Stern József, pénztárnok: Dercsényi Bertalan, aljegyző: Szentner József, választmányi tagok: Bárczi Ödön, Hlavathy Béla, Thomann István és Viczmány Géza.

Knopfler Sándor, s.-a.-ujhelyi néptanítótól a következő s tankönyv-irodalmunkban nagy hézagot pótló mánkák jelentek meg Lövy Adolf s.-a.-ujhelyi könyvkereskedő kiadásában: **„Magyar írálypéldák tára.** 1. *Gyakorlati segédkönyv a fogalmazástanításhoz.* Leánynevelő-intézetek, elemi-, felsőbb nép- és ismétlőiskolák számára, valamint magánhasználatra. I. rész. 200 kidolgozott irálygyakorlat az alsó- és középszintűk számára. Ára 36 kr. 2. **„Írályfeladványok tára.** *Mintapéldákkal és a legszükségesebb irálytani szabályokkal.* Leánynevelő-intézetek, elemi-, felsőbb nép- és ismétlőiskolák növendékei számára. I. rész. 200 feladvány az alsó- és középszintűk számára. Ára 20 kr. 3. **„Az írálypéldák** II. része, mely 260 kidolgozott irálygyakorlatot tartalmaz a felső osztályok számára, valamint az **Írályfeladványok** II. része is rövid idő múlva meg fog jelenni. — A jelzett irodalmi termékek e nemből nálunk valóságos újdonságok, melyek a népoktatás terén idáig érzett hiányok egy részét pótolni ígérkeznek, miért is kívánatos, hogy azok minél szélesebb elterjedést nyerjenek. Üdvözöljük Knopfler urat e munkájáért, melylyel a nevelés ügyének ismét kiváló

TÁRCZA.

Fölvidulás.

(Hóly.)

Ki gyötrődnek képzelt bajokkal
Mig ifjuság s tavasz virul?
Ki látott kedvetlen redőket
Derült napok orczáirul?

Öröm kacsint mindenfelől ránk,
Vezessen bárhová utunk
S koszoruját előnkbe hozza
Midőn a válutra jutunk.

Még fut, fecseg a rét patakja,
Még zöld a lomb, még árnyat ad,
Még oly vidáman fénylik a hold,
Mint egykor Ádám fái át.

Még a szőlő bibor nedűje
Beteg szívünknek orvosa;
Még izlik, a lomb esti árnyán
Ha ajkunk lánykát csókodsa.

Még zeng a fülemilének bokra,
Gyönyörrel az ifju felé,
S dalában, még a tépett sziv is
Gyógyító balszámát lelé.

Oh csodásszép az Isten földje,
Igen méltó örülni rajt;
És én örülök, mig alattam
Érzem e szép áldott talajt.

Miskolczi.

CSARNOK.

Dara.

— Tárajz. —

Ős megyénk panorámája ép oly fölséges, mint a mily változatos. Lent a dus kalászu buza-földek között tekintélyesen vonul végig az impozáns Bdrog sárga iszapos vizével, fönt kristálytiszta hegyi patakok vígan csörgedezve futnak össze. A déli oldal pompás rónáin pörgekalapos sarkantus csizmás atyafiak a Hegyalja nemes nedvét szörpölgetve ütik össze bokájukat, szép fehér cipő s illatos pörkölt szalona csuszik is utána, mig az északi rész lakója zabpogácsájának utját egy pohár keserűvel egyengeti. Az ujhelyiek már jól is laknak szőlővel s mi még a kökény élvezetes fogyasztására sem gondolhatunk, mert érettségének a végdofést csak a kemény derek adják meg. — Kanaán és Szibéria. . . ? Minden van Zemplénben.

A ki beutazta megyénk felvidékét, az lelkesedett a természet szépségén, a romanticizmus ez örök hazájában. De ha nem volt Darán, többet vesztett, mint nyert. Mi is hát az a Dara? Kicsiben Sweicz. Megyénk felvidékének legszebb, legfönségesebb, szivet s lelket egyaránt megkapó helye. Ez tárja szemed elé a vad romanticizmust egész nagyszerűségében, a természetet imádandó fönségében. A muzsák kegyeltjei, a természet csodálói Sweiczba sietnek lelkesedni, holott azt szép hazájukban is megtalálhatnák, de hát a turistákat erre utjok nem vezet s így Dara kiváló természeti szépsége ösmertelen marad. Mintha metszette volna a világalkotó e szép szabásu kerek s hatalmas hegyeket, melyek pompás összhangban garnirozzák a kised helységet. Ölén emelkedik egy festői csucs, melyen az Isten

háza áll, tövéből bugyog jéghideg forrás viz, melynek élvezeténél az ujhelyi turista megelégednék a köveshegy nedvéről, pedig abból is van bőviben Darán, melynek földes ura, mint a bércezi sas, évszázados, égbemeredő jegenyék körített sziklán honol, fészke a modern várak típusát hordja, alatta egy szikla üreg van, mely büszkén hordja méhében a tokaji vendéget s a legjobb czankókat. A ki Darán átutazik, az eo ipso iszik nemcsak az említett forrásból, de a vidék „kincse” tartalmából is, a mindenki előtt kedves ösmertésgű pinczéből, hacsak éjjel keresztül nem szokik rajta. Az ujhelyi turisták jó napot csinálhattak volna maguknak e hideg paradicsomban.

Dara hazája a legjobb minőségű tatarka darának s zabnak, mely uralkodó termény mellett, az ügyes kéz ez idén is produkált gyönyörű veresbélű dinnyéket, melyek zamatosságukra nézve vetekednek az alföld legjelesbjével.

Népe szegény, a föld turása után él és marhatenyésztésből pénzel; az egész vásár megbámulja lehajtott szép ökrét, ebből kitelik azután pipa-só és adóra, egyéb szükséglete vagy igénye nincs.

Hogy mily hatalmas vonzerőt gyakorol e regényes hely a látogatókra, bizonyítja előbbi birtokosai is. Itt élte át utolsó 5 évét egy osztrák tábornok, mint egy középkori vár ur, egyedüli társa volt gazdag fegyvertára, hamvai ott porlanak. Csukás Benjamin egyetemi tanár is ott dicsőítette a természetet, mig egy meredélyen lábát nem törte.

Tehát megyénk utazni szerető egyénei s a természet bálulói ne hanyagolják el megösmerni felvidékünk e remekét, melyet az alkotó oly kiváltságosan ruházott fel szomszédjai mellett.

B. Mihály.

szolgálatot te
könyvek haszn
káját fogják m
videbb uton m
országban, a
rég elismert
szükségessége
tük, idáig még
népoktatási in
irálygyakorlat
urat valóságos

Gyümölcs
reskedelmi és
keszletességét a
léziai Hirschb
Károly S á
dekeken az id
termés oly
almabor-gyár
tőleg is elégs
né ama magy
nagyobb men
csájtani. Enne
termelőit figy
felhívjuk, misz
mustrákkal e
fentvezett c

A kassai
tán Sárossy E
III. oszt. vask
sával nyugdíj
ügyminiszteri
cízzel kinev

Kivándor
egyen vándor
és Abaujmeg
mind izraelitá

Szülő-vá
lehetett gond
vetnek; ez
különösen Ol
ségi termékr
szőlő ezentul
szük, hogy a
években a ny
mértvet ölt, a
mélmi. Ez idé
a szüret, min
apadtak. A fe
van kilátás a
Csakhogy az
kevés van, az
tekintetben ü

Uj mene
mint a magy
digi menetren
vül helyzeteti
lakra uj mene
sendünk ann
hozni.

A bodrog
7-én rendkiv
termében, me
nagy, két mil
volt. E nagy
bályozási von
tatni. Egyelő
fel, melyel a
denekelőtt re
Cagliostro
hirneves büv
épület nagy
előadást rend

A
1881-ik év
tishti lakba
tási ár 1200

1—1
A gr
Bodzás-Uj
vásárjog
Bodzás-Uj
kezdődő h
bérbe fog
Mir
zül 350 fo
irtnál S.-a.
S.-a

1—2

szolgálatot tett. Merjük mondani: hogy e tan-
könyvek használata nemcsak a tanítók nehéz mun-
káját fogják megkönnyíteni, de a tanulókat is rö-
videbb uton vezetik el a kívánt sikerhez. Német-
országban, a népoktatás e minta államában már
rég elismertetett ily gyakorlati segédkönyvek
szükségessége, míg nálunk, mint fentebb is jelez-
tük, idáig még nem adatott ki az elemi és felsőbb
népoktatási intézetek számára ily kétféle osztott
iránygyakorlati segédkönyv. E tekintetben Knopfler
urat valóságos uttorónak nevezhetjük.

Gyümölcsenyésztők figyelmébe. A kassai ke-
reskedelmi és iparkamara megkereste lapunk szer-
kesztőségét annak közlésére, hogy a porosz-szi-
lézai Hirschberg városban létező „Haeusler
Károly Sámuel” cég, miután az ottani vi-
dékeken az ideai gyümölcs, különösen az alma-
termés oly csekély, miszerint az általa üzött
almabor-gyártáshoz alig kaphat csak megköze-
lítőleg is elégséges gyümölcsöt; szívesen felkeres-
né ama magyarországi gyümölcstermelőket, kik
nagyobb mennyiségű almát képesek eladásra bo-
sájtani. Ennek közlésével megyénk gyümölcs-
termelőit figyelmessé tesszük e körülményre s
felhívjuk, miszerint ragadják meg az alkalmat s
mustrákkal ellátott ajánlataikkal közvetlenül a
fentnevezett céghez forduljanak.

A kassai kerület pénzügyigazgatójává, mi-
után Sárossy Kapeller Ferencz saját kérelmére a
III. oszt. vaskoronarend díjmentes adományozá-
sával nyugdíjaztatott, a király Krausz Béla pénzü-
gyminiszteri titkárt, kir. tanácsosi díjmentes
czimmel kinevezte.

Kivándorlás. A közeli napokban ismét 20
egyén vándorolt ki Amerikába Zemplén, Ung
és Abaujmegyéből. A kivándorlottak csaknem
mind izraeliták.

Szülő-vám. Németországban, mint előre is
lehetett gondolni, a nyers szőlő bevitelére vámot
vetnek; ez azonban csak a borkészítés végett,
különösen Olaszországból szállított nagy mennyi-
ségű termékre vonatkozik. Ellenben az asztali
szőlő ezentúl is vámentes marad. Mi azt hisz-
szük, hogy a német vámpolitika, ha kedvezőbb
években a nyers szőlő kivitel hazánkban nagyobb
mérvet ölt, az asztali fajokat sem fogja megki-
méltni. Ez idén Németországban is általában rossz
a szüret, minek folytán a borkészletek igen meg-
apadtak. A fedezendő szükséglet nagy lesz s így
van kilátás a hegyaljai finomabb borok kivitelére.
Csakhogy az a baj, hogy export borunk vajmi
keves van, az egymást követő rossz borévek e
tekintetben üresen hagyták pinczéinket.

Uj menetrend. A magyar éjszakkéleti, vala-
mint a magyar-gácsországi vasút vonalain az ed-
digi menetrend f. hó október 15-én hatályon ki-
vül helyeztetik s ugyan e napon az összes vona-
lakra új menetrend lép életbe, melyet nem ké-
senedünk annak idején t. olvasóink tudomására
hozni.

**A bodrogközi Tiszaszabályozó társulat f. hó
7-én rendkívüli közgyűlést tartott a megyeház
termében, melynek legnevezetesebb tárgya, egy
nagy, két millió forintig terjedő kölcsön felvétele
volt. E nagy töke, a töltéseknek az egész sza-
bályozási vonalon való felemelésére fog fordít-
tatni. Egyelőre azonban csak 300,000 frt vétetik
fel, melyel a társulat esedékes terheit fogja min-
denekelőtt rendbe hozni.**

Cagliostro Henrik és Ilona körünkben mulató
hirneves bűvészek ma és holnap az Ó-Kaszinó
épület nagy termében igen változatos programmu
előadást rendeznek, melyeknek fénypontját a meg-

lepő kézi ügyességeken kívül, a mesmerizmus és
sommambulizmus elvein alapuló mutatványok fog-
ják képezni. A művészpár közelébb Budapesten
is fellépett s mutatványaik felett a lapok kivétel
nélkül igen hízogően nyilatkoztak. A ki egy, nem
csak mulatságos de mellé tanulságos estét is ohajt
magának szerezni, az nem fogja elmulasztani az
alkalmat s megtekinti a jőnevű bűvészpár mutat-
ványait.

**A nyiregyházi börtönből megszökött s Frey
Ottó k.-helmecci pénzügyőri fővigyázó közbejöt-
tével a páczini tanyán — mint annak idején la-
punkban körülményesen jeleztük — elfogott rab-
lók ügye törvényes befejezést nyervén, a mi-
niszterium Séra György és Pálóczi László páczini
lakosoknak, mint akik a rablók kézrekerítésé-
ben önfeláldozólag vettek részt, sőt az előbbi vál-
lán meg is lövettet, fejenként 100—100 frt jutal-
mat engedélyezett s megyénk alispánját bizta
meg ez összegnek az illetők kezeibe való juttat-
ásával, a mi e napokban már meg is történt.
A pandurok pedig, kik ez alkalommal nagy hő-
siesen a padra bujtak, megérdemelt jutalmul azt
nyerték, hogy rövid uton elcsapattak.**

Nyilttér.

E rovatban közöltékért semmi irányban sem felelős a szerk.

Válasz Jelenek Ádám urnak.

A „Zemplén” 40 ik számában közzétett nyi-
latkozatára ezuttal csak azt felelem, hogy az aze-
lőtti szám nyilttérben, általam habár burkoltan
emelt vádat, Jelenek ur ellenében az utolsó szög
fentartom.

Nehogy azonban a vádak napvilágra hozata-
la, illtőleg kellő részletezése által, jelenleg a
bíróválasztás ténye előtt, magamat a szenvedé-
lyeskedés és megfélemlíteni akarás vádjának ki-
tegyem, kijelentem, hogy ha Jelenek ur az elle-
nem használt rágalmat és rágalmazó szavakat
ugyancsak a „Zemplén” legközelebbi számában
vissza nem vonja, akkor a bíróválasztás befejezte
után, akár megválasztatik akár nem, az általam
tudott dolgokat nyilvánosságra hozom; magán
fenyegetéseire pedig, hogy engem becsukat, ha
a félvagyónába kerül is, s hogy a gyárból állá-
somtól megfosztat; csak azt felelem, hogy ez
alkalommal nem fog segíteni a pénze, úgy mint
annál a bizonyos dolognál, tetszik érteni? állok
elébe.

Réday Lajos.

Szerkesztői üzenetek.

„Ki legyen hát az újhelyi bíró?” Ön
Láczay Elek ügyvéd urat óhajta e város főbírájának. Biztosít-
hatjuk, hogy e tekintetben önnel tart S.-a.-Ujhelynek minden
világosabban látó polgára. Rendeztet tanács nélkül csak is ez
esetben vivhatnánk ki némi önállóságot ügyeink vezetésénél;
amennyiben egy kvalifikált ember intézkedéseit a szolgabíró
is jobban respektálná, sőt örülne rajta, ha minden apró-cseprő
ügygyel nem kellene — mint most — bajlódnia. Ellenkező
esetben a gyámkodás teljes mérvében megmarad — de ám
maradjon is — s az előjáróság tovább is csak piktus masku-
lus vagy is régi szólás móddal élve: kupak-tanács lesz. —
Ön indokai — mint láthatja — a miénktől eltérnek, nagy
részben személyes természetűek, tehát elfogadhatlanok. Kéz-
irata szerkesztőségünkben visszavehető.

Zs. B. Varannó. Legközelebb adni fogjuk.
H. F. Kassa. Átvastuk s ha lesz időnk átalakítására,
közlendjük is.

B. . . . Verseket ritkán hozunk, mert elvünk e tekin-
tetben csak olyakat közölni, melyek az országos szépirodalmi
lapokban is megállhatnak. A beküldötték új eszmét nem vet-
nek fel az ismerteket pedig oly dagályos iránylábban eresztik

fel, hogy a leg vers-éresebb embernek sem válnának gusz-
tasára.

„Bücsu hangok.” Ön oly arkánumnak van bir-
tokában, mely csak értékesítésre vár, hogy milliomosá tegye.
Az eddig ismert patkányvesztő szerek közül a „Bücsu hangok”
azok, melyek nem tévesztik hatásukat. Még nincs reá szaba-
dalma, tehát a 2-ik strofáját közhasználat végett ide iktatjuk:

„Csergő patak az élet mezeje,
A kristállyal egyértékű bece.
Lezuhog, vagy hallkan folyik alá
Átérjük azt — mi teszi csillárrá,
Drága kőhöz hasonló becsüvé?
Jellem, jó szív, önzetlen szeretet!
Áloéval egyen értékűvé
Talizmánna? — a lelkiismeret!
Osztyáryrésze mind e kincs e háznak,
Tittán erő kell az elválásnak!”

Használati utasítás: E vers lehectographirozandó s a
patkányjárta helyiségekben elhintendő. Az eredmény bámula-
tos. Probátum est.

Sz. M. Sándor Kolbása. Nemcsak verse, de pro-
zája is megérdemli, hogy gyönyörködjék benne a világ s
koszorút kössön a lappangó genie homlokára. Ezt már meg
nem állhatjuk, hogy egész terjedelmében ne közzöljük.

Kolbása 1880.

Tekintetes szerkesztő ur!

Van szerencsém raagam bemutatni, mint ösmeretlent
ugyis mint a társadalom javait munkáló embert. Beszédem
tárgya egy kérdésben öszpontosul, t. i. abba, h. én a világnak
is beakarom magam mutatni, 19 évet most töltöttem be;
szorgalmam és képességem által hasznos tagja akarok lenni a
társadalomnak; szorgalmam eredménye az asztalfiamban hever
s a többek között egyet akarok bemutatni verseim közül,
mely ha minden tekintetben a kritikát megállja és becses
lappában, helyet érdemel, úgy kérem azt, közzétenni.

Azon esetben, ha csakugyan helyes verseim és m. álja
a sarat, akkor kifogyhatatlan leszek azoknak beküldésében, a
legelső lenne a —

Borozó. —

Holvagy zsidó? van e borod? hozz ide!
A javából, hozzá nekem! belőle!
Mit kérdezed, hogy menyikell? fuss hamar!
Vigyázz! nehogy, érintkezz a botommal.

Igy ni látod!! most már iszom reggelig.
Iszom még csak, a riadó nem verik.
Majd a kakas, ha a padon megszólal,
Ki fizetlek, neféj zsidó! bankóval!

Te meg cigány! ha már itt vagy húzd nekem!
Húzd! de úgyhogy a fal is megrepedjen.
Sirjon nálad, az a rongyos hegedű,
Legyen hangja; mint az élet keserű.

Még most lassan; majd ha minden elalszik.
Majd, ha a kedv a szeméből szikrázik.
Huzzad akkor! a vigabbat a miszebb!
Öntök beléd poharamból életem.

Hol vagy zsidó? csapon legyen a hordó!
Ha sok lesz is, hogyha nőis a kontó.
Ha én nem majd! meg fizet a nagyharang.
Rá veri a kicsi szépen, bing és bang.

Hanyadik is már e kancsó mamzelé?
Lassan számíts! nefel inkább lefelé.
Amaz édes! ez sanyu! egy sejő.
Hogy a menykő, üssön beléd te zsidó!

Azt gondoltam, részeg leszek mint a csap.
Hogy táncolni fog fejemen a kalap.
Józan vagyok: zsidó add át a kontót,
Te meg cigány! Húzd rá most az indulót!

Sz. M. Sándor.

Hogy ha közölhető méltóztassék a nyomda alá kijavi-
tani ellenkező esetben, még mással fogom meg kísérleni.
Tisztelettel
Sohse fáradjon édes 19 éves öcsécském! Az ily drága
kincset nem szabad pazarolni. Majd 1000 év múlva megjön
annak az ideje amikor is a hálás utódok kirabolnak egy sirt
és megkoszorúzzák az üres koponyát. E várakozásig tehát
jó éjszakát!

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos

BORÚTHELEMÉR.

H i r d e t m é n y.

A szerencsi járásban lévő Zombor nagyközségbeli kir. kisebb haszonvételi jog, a hozzá tartozó
3 korcsmával, 50 hold rét és némi szántófölddel
1881-ik évi január 1-től számítandó 3 egymásutáni évre árverés útján folyó év oct. hó 31-én d. e. 11 órakor a zombori uradalmi
tishti lakban, legtöbbit ígérőnek bérbe fogván adatni, — miről bérteni szándékozik oly megjegyzéssel értesítettnek, hogy a kikiál-
tási ár 1200 frtban állapított meg, melynek 10% összege bánatpénzül leteendő lészen.
Bővebb felvilágosítást nyújt t. Éles Béla birtokos ur Zomboron.
Tokaj, 1880. év október 4-én.

Szenczy László,
járási szolgabíró.

1—1

Regale bérbeadási hirdetmény

A gróf Almásy nemzetség és birtokutódai tulajdonához tartozó
Bodzás-Ujlak városabani **korcsma-, szeszestalmérés- és
vásárjog** 1880. évi októberhó 24-ik napján délelőtti 10 órakor
Bodzás-Ujlakon az uradalmi tishti lakban 1881-ik évi január 1-től
kezdődő három egymásutáni évekre nyilvános árverésen haszon-
bérbe fog adatni.

Miről bérteni szándékozik azzal értesítettnek, hogy bánatpén-
zül 350 forint lesz leteendő és hogy az árverési feltételek alól-
irtnál S.-a.-Ujhelyben megtekinthetők.

S.-a.-Ujhely, 188. szept. 22.

Bydeskúthy Sándor,
urad. ügyvéd.

1—2

Fa-eladás.

Szerdahelyi István ág-csernyői birtokos erdejében, fél
órai távolságra a bélyi vasuti állomáshoz eladó és pedig

tüzi-fa 84 db.

Slipper és donga-fa 426- db.

Venni szándékozik szóval vagy levél útján fenti tulajdonoshoz
forduljanak. Lakása Ág-Csernyő, u. p. Bély.

1—1

H I R D E T É S E K.

Első magyar gácsországi vasut.

Menetrendje az első magyar-gácsországi vasutnak.

Érvényes 1880. évi októberhó 15-étől fogva további rendelkezésig.

Állomások		3. és 1.* számú vonat		5. számú vegyes vonat		7. számú vegyes vonat		Állomások		2. és 4.** számú vonat		10. számú vegyes vonat		8. számú vegyes vonat	
		I. II. és III. osztály		I. II. és III. osztály		I. II. és III. osztály				I. II. és III. osztály		I. II. III. és IV. oszt.		I. II. és III. osztály	
		óra	perc	óra	perc	óra	perc			óra	perc	óra	perc	óra	perc
Lemberg—Lwów	elindulás	4	33	4	49	—	—	Budapest	elindulás	10	50	7	34	2. számú vonat Legenye-Mihálytól Mező-Laborczig mint személynóvat.	4. számú vonat Mező-Laborcztól Przemyslig mint gyorsított vegyes vonat.
Przemysl (vendéglő)	érkezés	7	10	7	50	—	—	Miskolcz	érkezés	3	28	1	16		
Heranowice (megállóhely)	elindulás	8	25	8	30	3	41	Szerencs	elindulás	3	55	2	5		
Nizankowice	"	8	45	8	52	4	2	Szerencs	érkezés	5	00	3	30		
Dobromil	"	8	54	9	5	4	13	S.-a.-Ujhely	elindulás	5	10	4	10		
Chyrów (vendéglő)	érkezés	9	22	9	49	4	53	S.-a.-Ujhely	érkezés	6	37	6	34		
Starzawa (kitérő)	elindulás	9	42	10	17	5	15	Legenye-Mihalyi (vendéglő)	elindulás	6	49	7	18		
Kroszawice	"	9	50	10	43	—	—	Velejte (megállóhely)	érkezés	7	16	7	50		
Ustrzyki	"	10	10	11	12	—	—	Upor	elindulás	7	21	8	10		
Olszanica	"	10	33	11	51	—	—	T. Terebes-Gálszécs	"	7	31	8	28		
Lisko-Lukawica	"	10	53	12	24	—	—	Bánócz	"	7	44	8	49		
Zaluz	"	11	27	1	15	—	—	Nagy-Mihály	"	7	58	9	19		
Zagórz (vendéglő)	érkezés	11	52	1	48	—	—	Nátafalva (megállóhely)	"	8	16	9	53		
Mokre	elindulás	12	2	2	1	—	—	Órmező	"	8	33	10	30		
Szczawne	"	12	11	2	12	—	—	Homonna	érkezés	8	48	10	53		
Komanca	"	1	5	—	—	—	—	Órmező	elindulás	8	58	11	12		
Lupków	"	1	29	9. számú vegyes vonat				Homonna	"	9	13	11	36		
Vidrány (kitérő)	"	2	4	I. II. és III. osztály				Udva (megállóhely)	elindulás	9	17	11	51		
Mező-Laborcz (vendéglő)	érkezés	2	55	óra perc				Koskócz	"	9	26	12	8		
Radvány	elindulás	3	35	3	15	—	—	Radvány	"	9	42	12	40		
Koskócz	"	3	44	3	53	—	—	Mező-Laborcz (vendéglő)	érkezés	9	58	1	12		
Udva (megállóhely)	"	3	56	4	19	—	—	Mező-Laborcz (vendéglő)	elindulás	10	22	1	55		
Homonna	érkezés	4	18	4	57	—	—	Vidrány (kitérő)	"	10	33	—	—		
Órmező	elindulás	4	33	4	43	—	—	Lupków	"	10	44	—	—		
Nátafalva (megállóhely)	"	4	47	4	43	—	—	Komanca	"	11	36	—	—		
Nagy-Mihály	"	4	55	4	57	—	—	Szczawne	"	12	14	—	—		
Bánócz	"	5	00	5	8	—	—	Mokre	"	12	44	—	—		
T. Terebes-Gálszécs	"	5	14	5	35	—	—	Zagórz (vendéglő)	érkezés	1	3	—	—		
Upor	"	5	23	5	50	—	—	Zagórz (vendéglő)	elindulás	1	37	1	22		
Velejte (megállóhely)	"	5	37	6	20	—	—	Zaluz	"	1	52	1	22		
Legenye-Mihalyi (vendéglő)	érkezés	5	51	6	47	—	—	Lisko-Lukawica	"	2	2	1	35		
S.-a.-Ujhely	elindulás	6	10	7	21	—	—	Olszanica	"	2	13	1	57		
Szerencs	elindulás	6	21	7	45	—	—	Ustrzyki	"	2	40	2	42		
Miskolcz	elindulás	6	33	8	7	—	—	Kroszawice	"	3	14	3	35		
Budapest	elindulás	6	40	8	20	—	—	Starzawa (kitérő)	"	3	34	4	9		
	érkezés	6	50	8	35	—	—	Chyrów (vendéglő)	érkezés	3	54	4	32		
	érkezés	7	17	9	5	—	—	Chyrów (vendéglő)	elindulás	4	13	4	54		
	elindulás	7	32	9	31	—	—	Dobromil	"	4	21	5	16		
	elindulás	9	1	11	45	—	—	Nizankowice	"	4	40	5	44		
	elindulás	9	15	12	10	—	—	Heranowice (megállóhely)	"	5	8	6	18		
	elindulás	10	35	1	30	—	—	Przemysl (vendéglő)	érkezés	5	18	6	30		
	elindulás	11	00	2	28	—	—	Lemberg—Lwów	elindulás	6	38	6	54		
	elindulás	6	30	7	58	—	—	Lemberg—Lwów	érkezés	9	7	11	—		

Csatlakozások mellék-utirányokhoz.

Stryj és Stanislaw felé:

Csatlakozásban a 3. sz. vonathoz Chyróvból elindulás 10 óra 21 perc d. e.
Stryjbe érkezés 3 " 10 " d. u.
Stanislawba érkezés 10 " 30 " este (csütörtökön)
Csatlakozásban a 6. és 7. sz. vonathoz Chyróvból elindulás 5 " 50 " reggel (vasárnapon)
Stryjbe érkezés 10 " 10 " d. e.
Stanislawba érkezés 5 " 30 " d. u.

Stryj és Stanislaw felől:

Csatlakozás végett a 4. sz. vonathoz Stanislawból elindulás 4 óra 38 p. reggel (csütörtökön)
Stryjből elindulás 11 " — " d. e. (vasárnapon)
Chyróvból érkezés 3 " 40 " d. u.
Csatlakozás végett az 5. és 8. sz. vonathoz Stanislawból elind. 10 " — " d. e.
Stryjből elindul 4 " 30 " d. u.
Chyróvon érkezés 9 " 4 " este

Kassa felé:

Csatlakozásban az 1. sz. vonathoz L.-Mihályiból elindulás 8 óra 20 perc este.
Kassára érkezés 10 " 39 " éjjel.
Csatlakozásban a 9. számú vonathoz L.-Mihályiból elindulás 9 " 48 " d. e.
Kassára érkezés 12 " 3 " d. u.

Kassa felől:

Csatlakozás végett a 10. sz. vonathoz Kassáról elindulás 4 óra 5 perc d. u.
L.-Mihályiba érkezés 6 " 25 " d. u.
Csatlakozás végett a 2. sz. vonathoz Kassáról elindulás 4 " 45 " reggel
L.-Mihályiba érkezés 5 " 56 " reggel

A fekete számokkal jelzett adatok éjji időt — este 6 órától reggeli 6 óráig — jelentenek.
Az időadatok a budapesti délkörre vonatkoznak.

Bécs, 1880. évi szeptember hónapban.

Az első magyar-gácsországi vasut igazgatósága.

ELŐRIZETÉ
Egész évre
Félévre
Negyedévre
Bérmertelen
ismert kezekt
nak
Készítők ne
vise
Egyes szám
A sziltérben
mond sor

Azt
polgárana
fázisa és
mi és any
mely vé
az erőseb
egyenlőn
nek neve
A t
mány; t
den fenf
is a hiva
sat. áll jo